

Aantal zorgvolmachten zit in de lift: aan welk kind geef je er een? En hoeveel kost het?

Belgen denken steeds meer na over hun nalatenschap. Bijna 139.000 mensen sloten een zorgvolmacht af vorig jaar, 13 procent meer dan een jaar voordien. Maar hoe leg je zo'n mandaat vast? Aan wie geef je er een? En moet je er ook voor betalen?

06:00

Dit stuk verscheen oorspronkelijk in 2024 en werd geüpdatet in maart 2026.

Een ongeval, dementie, geestesstoornis, mentale achteruitgang... Bij ouderen willen het lichaam en de geest niet altijd meer mee. Ze zijn dan ook extra kwetsbaar als het op het beheer van hun vermogen aankomt. Vandaag bestaat de mogelijkheid een zorgvolmacht op te stellen, waarin je op maat kan vastleggen wie je zaken moet behartigen als je zelf niet meer kan.

In België werden er vorig jaar 138.619 zorgvolmachten afgesloten, zo'n 13 procent meer dan in 2024. Vlaanderen was vorig jaar met 125.163 zorgvolmachten goed voor een aandeel van 90%. In vergelijking met 2021 verdubbelde het aantal zorgvolmachten in België en Vlaanderen.

Het instrument wordt dus merkbaar populairder, zo blijkt uit de Familiebarometer van de Federatie van Notariaat (Fednot). Maar niet iedereen weet wat zo'n mandaat precies inhoudt, zegt Helena Verwimp, woordvoerder van notaris.be. "We krijgen er veel vragen over." Daarom zetten we de belangrijkste op een rijtje.

In de eerste plaats deze: wanneer moet de zorgvolmacht worden opgesteld?

“Wil je dat je financiële en fysieke zaken worden geregeld, moet je dat doen op een moment dat je nog **wilsbekwaam** bent”, zegt Helena Verwimp. Dat wil zeggen dat je zelf nog in staat moet zijn om beslissingen te kunnen nemen.

Op welke leeftijd geef je het best zo'n zorgvolmacht?

Elke **meerderjarige** kan een zorgvolmacht afsluiten. Toch zijn het vooral 60-plussers (84 procent) die voor zo'n zorgvolmacht kiezen, 11 procent zijn vijftigers. “Een twintiger zal er niet meteen aan denken, maar vroeg in actie schieten is toch belangrijk”, aldus Verwimp. Is er niks geregeld word je doorverwezen naar het gerecht.

Hoeveel kost een zorgvolmacht?

Sinds 1 januari 2024 kost het opstellen van een zorgvolmacht bij een notaris 211 euro. Als het een zorgvolmacht voor twee personen is, bedraagt het ereloon 319 euro. Daarnaast zijn er zo'n 200 euro dossierkosten. Daarbovenop komt een registratierecht van 50 euro, het recht op geschriften (federale belasting op akten) van 50 euro en 21 procent btw. De inschrijving in het Centraal register van lastgevingen kost 19,40 euro per lastgever. Alles samen moet je rekenen op iets meer dan 600 euro.

Een zorgvolmacht is een schriftelijk document dat de notaris officieel moet registreren in het Centraal Register voor Lastgevingen (CRL). “Zo kan het in geval van bijvoorbeeld ziekte meteen opgevraagd worden”, zegt Verwimp. “Ook als je gevaar loopt opgelicht te worden, zal de vrederechter dat document gebruiken.”

Kan het ook goedkoper?

Ja, een zorgvolmacht hoeft niet per sé bij een notaris afgesloten te worden. Dan wordt een zorgvolmacht als een onderhandse akte gezien. Online zijn er heel wat voorbeelden te vinden waarop mensen zich kunnen baseren. Algemeen geldt wel: wees zo precies en gedetailleerd mogelijk. Zo'n onderhandse akte moet wel geregistreerd worden bij het vredegerecht, wat zo'n 24 euro kost. Er gelden wel enkele beperkingen, als er notariële aktes nodig zijn zoals bij de verkoop van een huis of een schenking, is er wel een notariële zorgvolmacht nodig.

“Aan het opstellen van een zorgvolmacht gaan twee **diepgaande gesprekken** met de notaris vooraf”, aldus Verwimp. “Het gaat immers om maatwerk. Want elke persoon, elk vermogen, familiale omstandigheden en specifieke wensen zijn verschillend.”

Aan wie geef je de volmacht?

Je kan het helemaal **zelf bepalen**. Vaak zijn het familieleden. Maar evengoed kunnen het vrienden of kennissen zijn. Maar het moeten vooral mensen zijn die je 100 procent vertrouwt.

Wat kan je er allemaal in regelen?

Via een zorgvolmacht geef je iemand de bevoegdheid om bepaalde beslissingen te nemen of bepaalde handelingen te stellen. “Dat kan gaan over het betalen van een rekening, maar ook over de verkoop van je woning. Tot de behartiging van je patiëntenrechten”, aldus Verwimp.

De lastgever is **volledig vrij** om te kiezen hoeveel controle hij met een zorgvolmacht wenst over te dragen, zolang hij dus, zoals eerder gezegd, maar wilsbekwaam is wanneer hij de zorgvolmacht opstelt bij de notaris.

Als er niets wordt geregeld, verlies je als wilsonbekwame persoon de zeggenschap over je vermogen en krijg je een bewindvoerder. “Dat kan iemand van de familie zijn of een professionele bewindvoerder.”

Die professionele bewindvoerder is meestal een advocaat. “Zij kunnen een erg belangrijke rol spelen in vaak moeilijke situaties waar kwetsbare personen bij betrokken zijn.”

Kan je een zorgvolmacht aan meerdere kinderen geven?

“In de eerste plaats zien we dat zorgvolmachten vooral aan de partner wordt gegeven. Op voorwaarde dat er voldoende vertrouwen is”, stelt Verwimp. Maar ook anderen kunnen erbij betrokken worden. Zo kan je bijvoorbeeld je **zoon** aanduiden om medische beslissingen te nemen, omdat hij daarin op jouw lijn zit, en een **dochter** of **vriend** die financieel bij de pinken is om je financiën, vastgoedportefeuille en beleggingen te beheren.

In een zorgvolmacht kan je ook bepalen hoe je geld moet worden uitgegeven. Bijvoorbeeld aan een nachtverpleegster als je thuis wil blijven wonen, of een woon-zorgcentrum dat je voorkeur geniet. “Kortom”, zegt Verwimp nog, “je hebt een **waaier van mogelijkheden**. In functie van je noden.”

Wat als de kinderen ruziën over de beslissingen die moeten genomen worden terwijl hun mama, intussen weduwe, dement is?

“Dan raden wij altijd een **exit-clausule** aan. Daarin kan je stellen dat als twee kinderen niet op eenzelfde lijn staan een derde vertrouwenspersoon aangesproken kan worden. Wanneer er meer dan twee zonen of dochters zijn kan je beslissen bij meerderheid te stemmen. Ook hier heb je een waaier van mogelijkheden. Je kan bijvoorbeeld ook naar de vrederechter stappen.”

Hoe voorkom je dat een zoon het hele vermogen van zijn moeder erdoor draait? Bestaan er controlemechanismen?

Die bestaan zeker. Zo zullen jouw rekeningen en die van diegene die je in de zorgvolmacht hebt aangeduid, de zogenaamde lasthebber, strikt gescheiden moeten worden. Bovendien zal jouw lasthebber op geregelde tijdstippen met jou moeten overleggen. Opnieuw, ook hier zijn verschillende clausules mogelijk. “Je kan bijvoorbeeld laten registreren dat je beide kinderen beslissingen moeten nemen over geldzaken, om fraude te voorkomen.”

Belangrijk ook om weten. “Als je het vertrouwen verliest in jouw lasthebber kan de zorgvolmacht nog altijd eenzijdig herroepen”, zegt de notaris. “Dat is belangrijk voor de gemoedsrust. Niemand heeft een glazen bol. Je kan niet voorspellen dat de relatie met je kinderen, die nu nog oké is, later kan gaan verzuren.”

Zijn er hardnekkige misvattingen met betrekking tot die zorgvolmachten?

Die zijn er zeker. “We merken vooral dat senioren schrik hebben als ze een zorgvolmacht afsluiten. Plots denken ze dat ze niets meer in de pap te brokken hebben en dat anderen vanaf dan alles zullen overnemen. Wat uiteraard niet het geval is. Zolang de lastgever wilsbekwaam en dus gezond is, kan hij of zij zelf nog alle beslissingen zelf nemen.”